

Talepapir til Fødevareudvalget den 1. juni 2005 kl. 13.15
Laboratoriet, Fødevareregion Vejle

Tak fordi vi har fået lov til at fremlægge vores synspunkter om placering af Fødevarestyrelsens mikrobiologiske laboratorium i den fremtidige fynske og sydjyske region.

Regeringen og Dansk Folkeparti har den 27. maj 2005 indgået aftale om blandt andet Fødevarestyrelsens fremtidige struktur. Denne aftale betyder, at regionens hovedkontor placeres i Vejle, mens regionens mikrobiologiske laboratorium placeres i Esbjerg.

I dette forlig tilsidesætter regeringen og Dansk Folkeparti indstillingen fra Fødevarestyrelsens direktion om den geografiske placering af et mikrobiologisk laboratorium i Vejle. Placeringen i Esbjerg fremfor Vejle er ikke begrundet i aftalepapiret. Vi savner en begrundelse for at forligsparterne går imod indstillingen fra de embedsmænd der er ansat til at administrere Fødevarestyrelsen mest økonomisk og fagligt fordelagtigt.

Fødevarestyrelsens indstilling er givet ud fra overvejelser om bygningsmasse, apparatur, samling af styrelsens ledelseskompeterencer og kørselsafstande m.m. I indstillingen er der specielt fremhævet begrundelser for Vejle fremfor Esbjerg.

Begrundelserne er blandt andet

- At Vejle ligger geografisk centralt i forhold til virksomhedstygnden i regionen
- At laboratoriet i Vejle råder over et samlet bygningsareal som er ca. 10% større end Esbjergs
- At placering af laboratoriet i Esbjerg vanskeliggør en sammenhængende og koordineret ledelse af de nye og større regioner, når administrationen med regionschef og sekretariatschef er placeret i Vejle

Faglighed og kompetencer

Regeringen vil gerne have et samfund bygget på kompetencer. Det er vigtigt at skabe de optimale betingelser for videreudvikling af de særlige kompetencer der findes i den enkelte region.

I Vejle udføres flere specialer som ikke laves på andre regionslaboratorier. Det drejer sig om:

- DNA - analyser (PCR-teknik som er fremtidens analysemetode, vi har blandt andet test for handyr samt størst erfaring i Real Time PCR)
- Analyser af bestrålede kosttilskudsprodukter (Vejlelaboratoriet er netop ved at blive skrevet ind i branchevejledningen som det eneste laboratorium, der kan udføre analyserne)
- Bakteriofaganalyse (en virus) i muslinger og østers, hvor vi netop med fint resultat har deltaget i en international ringtest
- Laboratoriet er akkrediteret og godkendt til at udføre analyser til muslingeovervågning

Laboratoriet i Vejle har fleksibelt akkrediteringsområde. Det er en anerkendelse af kvalitetsstyringssystemet og en tilladelse Vejle har som et af ganske få laboratorier i Danmark.

Disse opgaver kræver lang indkøring og oplæring. Kompetencerne fra personalet fra Vejle vil i nogen grad gå tabt for Fødevarestyrelsen, da meget af personalet i Vejle bor nord for Vejle og det derfor er tvivlsomt om de vil følge med til et laboratorium i Esbjerg.

Derudover har vi i Vejle enkeltpersoner, som gennem mange års arbejde i laboratorieverdenen har opbygget en ekspertviden og deltager som eksperter i internationale fora, herunder blandt andet:

- Nordisk Metodik Komité for Levnedsmidler med formandskabet for mikrobiologer og referentskab for flere metoder
- Deltagelse i ISO (metodeudvikling)
- Deltagelse i EU-projekter i Jordan og Tyrkiet

Denne viden vil gå tabt hvis personerne ikke fortsætter arbejdet.

Vi mener, at de nævnte kompetencer er vigtige i overvejelserne om at bevare laboratoriet i Vejle for at fastholde et højt fagligt mikrobiologisk niveau i regionen.

Regionalpolitik

Tabet af statslige arbejdspladser er større i Vejle amt end i Ribe amt. I årene 2002 til 2005 er der mistet 230 årsværk i Vejle amt (-3,9%) mod 50 i Ribe amt (-1,2 %) (*Kilde Politiken den 6. maj 2005*).

HK-arbejdsløsheden i april 2005 er ikke væsentlig forskellig for Vejle afdeling (5,4 %) og Esbjerg afdeling (4,1 %). Det samme gælder AC-arbejdsløsheden, hvor ledigheden i Ribe amt er 3,2 % (114 personer) og i Vejle amt er 4,2 % (320 personer).

Der er således ingen argumenter for at fjerne statslige arbejdspladser fra Vejle og flytte dem til Esbjerg. Er det klog politik at prioritere lokalpolitiske hensyn over kompetencer? Er det ikke bedre at skabe arbejdspladser med udgangspunkt i de forhold der allerede findes i lokalområdet?

Bedre bygning i Vejle

Laboratoriet i Vejle er større end laboratoriet i Esbjerg, og desuden er det fremtidssikret ved at være indrettet med små rum til specialopgaver. Fremtidens metoder vil basere sig på genteknologi (PCR), som netop kræver omhyggelig adskillelse af flere processer. Hvis ikke de faciliteter er tilstede må man forudse bekostelige ombygninger fremover.

Vejle ligger geografisk centralt

Med hensyn til geografien er prøvemængden større i den østlige del af regionen end fra Esbjerg. Det får betydning for antallet af nødvendige transporter. Den centrale geografiske placering af Vejle betyder også mindre kørsel for mikrobiologerne ved tilsyn med egenkontrollaboratorierne og ved deltagelse i møder i kontrolafdelingerne. Se bilag 1.

Økonomiske konsekvenser for Fødevarestyrelsen

Hele omstruktureringen er et led i en besparelse og det er ikke rationelt at gøre den besparelse mindre ved at vælge en dyrere og ringere løsning. Der kan f.eks. forventes udgifter ved transport af medarbejdere og prøver, evt. ombygning af laboratoriet til nye analyser og opbygning af personalets kompetencer. De meromkostninger det giver vil sandsynligvis ikke blive givet som ekstra bevilling og tages derfor fra den almindelige drift af regionen, dvs. tilsyn og prøver. Regionerne er allerede pålagt mange administrative opgaver i kontrollen med fødevarer virksomheder, så yderligere udgifter vil få konsekvenser for fødevarer sikkerheden.

På baggrund af det vi har sagt vil vi opfordre til at aftalen bliver genforhandlet i lyset af disse nye oplysninger, således at Fødevarestyrelsens mikrobiologiske laboratorium forbliver i Vejle.

Central geografisk placering

Odense-Esbjerg:	141 km
Odense-Vejle:	85 km
Haderslev-Esbjerg:	99 km
Haderslev-Vejle:	65 km
Esbjerg-Vejle:	96 km

Virksomhedstygde større i øst, og flere store fødevarer virksomheder i østjylland/på Fyn:

Virksomheder og prøver	Esbjerg	Sønderjylland	Fyn	Vejle
Detail m. tilvirkning	826	807	1567	1209
En gros m. tilvirkning:	73	78	104	84
Regionale prøver	1978	2019	3306	2599
Specialprøver*	661		500	1615
Prøver ialt	2639	2019	3806	4214

*især importprøver, hvor størstedelen af kødimporten foregår gennem frysehuse og virksomheder i Vejle
Fra strukturrapporten, juni 2002

Markedsstyret virksomhed

Vejle laboratoriet har med sin centrale beliggenhed og faglige kunnen opbygget en stor kundekreds blandt større virksomheder i Vejle amt og på Fyn.

Vi har indtægter på over 1 mio. kr. årligt på analyser og konsulentvirksomhed. Dette viser vores ekspertise og konkurrencedygtighed, og vi vil i høj grad blive savnet af vores virksomheder.

17.01.2005

J.nr.: 2004-20-42-00027 / MCA

Notat fra Fødevarestyrelsens direktion

om

Geografisk placering af laboratorier og beredskabsafdelinger

Det i Fødevarestyrelsen nedsatte udvalg, som fik til opgave at udarbejde et forslag til en fremtidig struktur for Fødevarestyrelsen, har nu færdiggjort sit arbejde ved "Rapport om fremtidig struktur for Fødevarestyrelsen", december 2004. I udvalgets forslag indgår overvejelser, som omfatter hele styrelsens virksomhed, herunder antallet af regionale enheder, det udgående kontrolarbejde på veterinær- og fødevareområdet, det regionale beredskabsarbejde samt styrelsens administrative funktioner og laboratorievirksomhed.

Argumentationen for den fremtidige struktur samt den nærmere beskrivelse af indholdet i den nye organisation fremgår af rapporten. Det foreslås således, at der i den nye struktur etableres,

- tre regioner (regionale centre) i Ringsted, Vejle og Århus
- tre sekretariater placeret i hver af de tre regionale centre
- 10 kontrolafdelinger under regionerne placeret i Rødovre, Ringsted, Odense, Haderslev, Vejle, Herning, Viborg og Aalborg, Esbjerg og Århus
- tre beredskabsafdelinger
- tre mikrobiologiske og to kemiske laboratorier. De kemiske laboratorier placeres i Ringsted og Århus

En ændret struktur i Mørkhøj indebærer en ophævelse af den formelle afdelingsstruktur og en ændring af kontorstrukturen. Den nye struktur medfører ikke ændringer i ansvarsfordelingen mellem direktionsmedlemmerne, men ansvarsfordelingen vil i fremtiden gå på tværs af kontorstrukturen.

Med de ovenstående forslag beskrevet i den udfærdigede rapport udestår der forsat en stillingtagen til den geografiske placeringen af styrelsens mikrobiologiske laboratorier og beredskabscentre.

Fødevarestyrelsens direktion har derfor, som et separat tillæg til rapporten, undersøgt forskellige muligheder for placering af henholdsvis laboratorier og beredskabsafdelinger. Ud fra en række overvejelser, herunder styrelsens bygningsmasse og apparatur, samling af styrelsens ledelseskompetencer, dyretæthed, kørselsafstande og responstid m.m., vil direktionen foreslå, hvor laboratorier og beredskabscentre mest hensigtsmæssigt kan placeres.

Laboratorier

Det har været en vigtig præmis i strukturarbejdet, at styrelsens laboratorieopgaver, med henblik på optimal udnyttelse af styrelsens bygningsmæssige kapacitet, fremover skal udføres på så få og store laboratorier som muligt. Dette indebærer konkret, at der fremover vil være behov for at opretholde 2 kemiske og 3 mikrobiologiske laboratorier, hvilket giver tilstrækkelig kapacitet til at videreføre samtlige aktiviteter på de nuværende 3 kemiske og 6 mikrobiologiske laboratorier.

Der eksisterer i dag en bygnings- og apparatmæssig overkapacitet på alle styrelsens kemiske laboratorier i Ringsted, Århus og København. Det har efter en grundig kapacitetsmæssig analyse været muligt at fastslå, at alle styrelsens kemiske laboratorieopgaver vil kunne løses på kun to kemiske laboratorier. Bygningstilstanden vurderes generelt at være væsentlig bedre i laboratorierne i Ringsted og Århus end i fødevareregion København ligesom disse bygninger indretningsmæssigt i øvrigt også anses for mere egnede til rational laboratoriedrift.

Dette medfører sammenholdt med beslutningen om nedlæggelse af styrelsens lokalitet i København (herunder det kemiske og det mikrobiologiske laboratorium), jfr. afsnit 3 nedenfor, at styrelsens kemiske laboratorieopgaver må placeres i Ringsted og Århus. Det er i den forbindelse verificeret, at der vil være kapacitet til at varetage såvel mikrobiologiske som kemiske laboratorieopgaver på disse to lokaliteter.

Det anses derfor ligeledes for hensigtsmæssigt også at placere to af de tre mikrobiologiske laboratorier i Ringsted og Århus. Dels findes der i et vist - om end begrænset omfang - faglig synergi mellem det kemiske og mikrobiologiske laboratorieområde, dels vil en samlokalisering medføre størrelsesøkonomiske fordele samt øget fleksibilitet. Dette indebærer med hensyn til den nye samlede Region Århus, at det eksisterende laboratorium i Aalborg vil skulle nedlægges. Herefter udestår alene placeringen af et laboratorium i region Vejle.

Ved den geografiske placering af det sidste mikrobiologiske laboratorium er følgende kriterier væsentlige:

- Laboratoriet skal placeres således, at laboratoriechefen har mulighed for tæt kontakt til regionschefen og kontrolcheferne med henblik på regelmæssig koordinering af arbejdstilrettelæggelsen. Direktionen finder, at så mange chefer som praktisk muligt bør samles tæt på regionschefen med henblik på at sikre en sammenhængende og koordineret ledelse af de nye og større regioner.
- Der skal tilstræbes en passende størrelses- og funktionsmæssig ensartethed mellem de regionale centre.
- Den geografiske placering af laboratoriet skal være naturlig i forhold til regionens geografiske udbredelse. Et laboratorium bør derfor om muligt placeres centralt i forhold til relevante virksomheder i regionen.
- Styrelsens nuværende bygningsmasse skal udnyttes så godt som muligt.

Regionslokaliteten i Vejle opfylder kriterierne i første og andet punkt ovenfor. Ligeledes findes Vejle med sin beliggenhed i "trekantsområdet" at opfylde ønsket om en geografisk placering, som er central i forhold til virksomhedsstyringen i regionen.

Det skal oplyses, at laboratoriet i Esbjerg også vil kunne løse laboratorieopgaverne i region Vejle, men generelt findes at være mindre egnet ud fra de beskrevne kriterier. Dels vil placeringen af laboratoriet i Esbjerg vanskeliggøre en sammenhængende og koordineret ledelse af de nye og større regioner, når regionscentret er placeret i Vejle, dels vil placeringen være mindre hensigtsmæssig i forhold til regionens geografiske udbredelse ikke mindst i forhold til den nordøstlige del af regionen. Endelig tilsiger udnyttelsen af styrelsens nuværende bygningsmasse placering af flere opgaver i region Vejle end Esbjerg, idet lokaliteten i Vejle råder over et samlet bygningsareal som er ca. 10% større end regions Esbjerg.

Styrelsens kemiske laboratorier bør således placeres i styrelsens lokaliteter i Ringsted og Århus, mens styrelsens tre mikrobiologiske laboratorier bør placeres i styrelsens lokaliteter i Ringsted, Århus og Vejle. Dette indebærer, at laboratorierne i Aalborg, Esbjerg og København nedlægges.

Veterinære beredskabsafdelinger

Det fremgår af strukturreporteringen, at der i den kommende struktur skal etableres tre veterinære beredskabsafdelinger fordelt med en afdeling på Sjælland og to i Jylland. Det fremgår endvidere, at hver af de tre kommende regioner skal have en veterinær beredskabsafdeling.

Følgende grundparametre kan anvendes ved placering af disse beredskabsafdelinger,

- dyretæthed
- landegrænsen mod syd
- central placering i forhold til lokalisering af store slagterier hvor der erfaringsmæssigt hyppigt optræder mistanker om smitsomme sygdomme.

Sjælland:

Med basis i ovenstående parametre anbefales det, at beredskabsafdelingen på Sjælland placeres i regionscentret i Ringsted. Centret er naturligt midtpunkt i regionen og ligger herudover centralt i forhold til regionens besætninger, ligesom der er et meget stort slagteri i byen.

Midt- og Sønderjylland samt Fyn:

I den sydlige del af Jylland er Haderslev det naturlige valg. De mest dyretætte områder i regionen er Als og den østlige del af Fyn. Risikoen for luftbåren smitte af forskellige kvæg- og svinesygdomme over den dansk tyske landegrænse kombineret med den store dyretæthed på Als betinger, at en placering i Haderslev må anbefales.

Nordlige del af Jylland:

Det nordlige Jylland er den del af Danmark, som har den største dyretæthed. I regionen ligger de mest dyretætte områder i den nordvestlige del, men der er en pæn dyretæthed i hele regio-

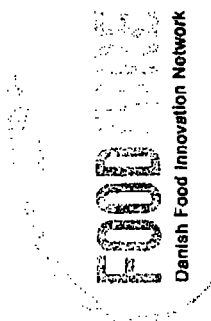
n. Der er tillige placeret flere store slagterier i regionen. Viborg ligger i den sammenhæng centralt, hvorfor det anbefales, at beredskabsafdelingen placeres her.

Indstilling

På denne baggrund finder Fødevarestyrelsens direktion, at nedenstående placering af mikrobiologiske laboratorier og beredskabsafdelinger generelt set vil resultere i den bedste struktur for Fødevarestyrelsen.

Det indstilles,

- at styrelsens tre mikrobiologiske laboratorier placeres i styrelsens lokaliteter i Ringsted, Århus og Vejle.
- at styrelsens tre beredskabsafdelinger, placeres i styrelsens lokaliteter i Ringsted, Haderslev og Viborg.

Foodture skal løfte fødevarerbranchen ind i fremtiden

Brobygning mellem virksomheder og viden.

Det er hovedformålet for Foodture – Danish Food Innovation Network med sekretariat i Vejle. Netværket blev etableret i efteråret 2004 og fungerer som samlingspunkt på tværs af hele værdikæden i fødevarerindustrien.

Hvis fødevarerområdet skal klare det konkurrencemæssige pres fra udlandet og stoppe tendensen til vigende eksport og markedsandele, er der nemlig behov for ny viden og innovation i både små og store virksomheder.

Kun på den måde kan Danmark i almindelighed og Vejle Amt i særdeleshed blive et internationalt vækstcenter for fødevarerbranchen.

Men mange virksomheder har svært ved at løfte den udvikling alene. Derfor er et af Foodtures vigtigste formål at styrke nytænkningen og vidensniveauet hos medlemmerne – ikke mindst ved at koble virksomheder og vidensmiljøer, som i kraft af samspillet kan omsætte viden til nye produkter og tiltag.

Foodture binder med andre ord eksisterende tiltag og aktører sammen og søger at skabe og forme en åbenhed, der vil styrke branchen gennem samarbejder og projekter, der kan give medlemmerne markedsfordele.

Foodture opererer på to måder. For det første fungerer netværket som en informationsplatform, hvor medlemmerne kan hente hjælp og informationer til for eksempel samarbejdsprojekter med forskningsinstitutioner og støtte-muligheder. For det andet sætter Foodture selv gang i en række projekter, der skal fremme kompetenceudviklingen hos medlemmerne, ligesom netværket løbende står bag medlemsarrangementer og inspirationsmøder.

Et af Foodtures første initiativer var at skabe en række mindre erfaringsnetværk, hvor medlemmerne kan dele viden og erfaringer omkring specifikke emner. De to første netværk handler om robotteknologi og fødevarerensundhed og ernæring, men der kommer løbende nye til.

"Man snyder sig selv som virksomhed, hvis man ikke får vidensmiljøerne til at hjælpe én med innovation og forskning. Men i små og mellemstore virksomheder er der sjældent tid til den kontakt i hverdagen. Derfor er Foodture et vigtigt bindeled."

Flemming Paasch, direktør for Easyfood og formand for Foodture

Foodture baner vejen til viden

For udviklingsdirektør Ralph Nielsen hos Good Food Group i Vejle er der én overskyggende grund til at være medlem af fødevareretværket Foodture – og den handler om lettere adgang til viden.

"Det væsentlige for os er at vi ikke længere selv skal rende rundt og tale med alle mulige forskellige uddannelsesinstitutioner og vidensmiljøer for at finde den rette vider eller det brugbare projekt. Med Foodture får vi en vej ind, så indgangsvinklen er enklere og lige til at gå til," forklarer Ralph Nielsen.

Good Food Group ejer en lang række fødevarer-virksomheder og har produktlinen og salg af alt fra marmelade over frosten ind til ris og pasta i ind- og udland. Koncernen har mere end 650 ansatte, og udviklingsdirektøren kigger vægt på, at der hele tiden er adgang til ny viden – ikke mindst i koncernens nye innovationsafdeling.

"Vi skulle gerne have gang i en endnu større vidensudveksling. Men indtil nu har det været svært at finde rede i, hvad uddannelsesinstitutionerne og vidensmiljøerne helt konkret havde at byde på, ligesom de har været vanskelige at kontakte i kontaktnet. Derfor er det godt med et netværk, der kan få gjort tingene mere håndgribelige og konkrete," mener Ralph Nielsen.

Derudover påpeger han, at selve netværks-tanken tilføjer værdi.

"Danmark er et lille land, og vi vil selvfølgelig følge lidt i nogle af vores konkurrenter. Men omvendt får vi også kontakt til en række andre aktører i branchen – for eksempel hele maskin- og ståindustrien – og det kan der ganske sikkert komme en masse godt ud af. Normalt lader vi jo oftest om dagsaktuelle ting, når vi mødes, men her har vi fået et forum, hvor vi kan tale om fremtidsperspektiver og udviklingsmuligheder. Det skulle der gerne komme nye, konkrete produkter ud af," konstaterer Ralph Nielsen.